

informatie

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Directie Zeeland

December 2000

Project Koegorspolder

Van depot naar bergings- en verwerkingsterrein

Zeeland heeft al lange tijd problemen met de berging van verontreinigde baggerspecie. Dit komt omdat er in de provincie nog geen voorzieningen zijn waar op grote schaal baggerspecie verwerkt of geborgen kan worden. Hierdoor ontstaat er stagnatie van saneringen en een voortdurende toename van het achterstallig onderhoud aan sloten, havens en kanalen, waardoor scheepvaart, waterafvoer en ecologie ernstig worden belemmerd. Dat het probleem steeds dringender wordt, is door de Provincie, Waterschappen, Gemeenten en Rijkswaterstaat in 2000 nog eens bevestigd in het landelijk project "10-jarensce­nario waterbodems".

Om dit probleem op te lossen is in 1994 de Koegorspolder geselecteerd als voorkeurslocatie voor een baggerdepot. In 1995 heeft de gemeente Terneuzen hier onder voorwaarden mee ingestemd. In de periode hierna is een inrichtings-MER (Milieu Effect Rapport) opgesteld, waarin verschillende alternatieven zijn beoordeeld op milieu-effecten. Hierover is eerder al informatie verstrekt in de folder "Plannen voor een veilig slibdepot". Omdat de plannen inmiddels zijn gewijzigd naar de huidige inzichten, willen we u opnieuw informeren over de stand van zaken.

Koegorspolder tussen het Kanaal van Gent naar Terneuzen en de Tractaatweg.

Ontwikkelingen in 2000

Nadat het inrichtings-MER begin 2000 zo goed als gereed was, zijn de plannen voorgelegd aan de gemeente Terneuzen en heeft Rijkswaterstaat Zeeland de plannen toegelicht. Omdat er bezwaren waren tegen de omvang van het depot (97 ha) en het visuele aspect (9m boven maaiveld) heeft Rijkswaterstaat Zeeland de plannen opnieuw tegen het licht moeten houden.

Daarnaast is eind 1999 naar aanleiding van vragen in de Tweede Kamer een landelijke discussie gestart over het storten van baggerspecie in depots. De gedachte was dat verwerken van baggerspecie het aanleggen van nieuwe depots overbodig zou maken. Uiteindelijk heeft dit geleid tot het landelijke project "Impuls B2"

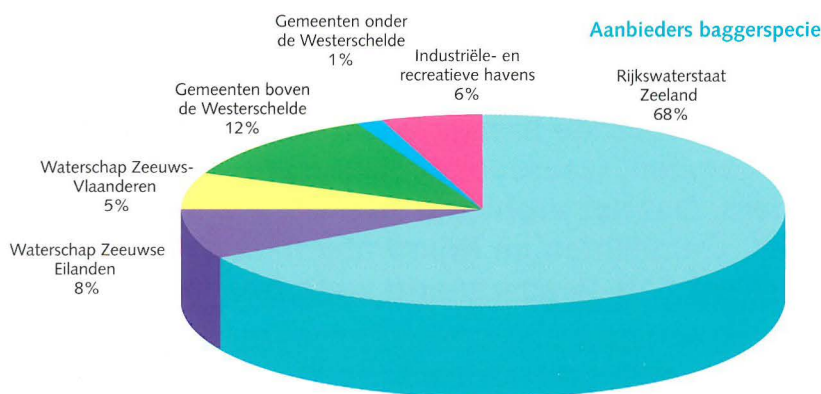
dat antwoord geeft op de vraag of grootschalig verwerken economisch haalbaar is en een alternatief vormt voor storten. Inmiddels heeft de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat in een brief van 18 juli 2000 aan de Tweede Kamer laten weten toch nieuwe stortcapaciteit nodig te hebben; wel gecombineerd met eenvoudige verwerkingstechnieken, zoals zandscheiding en kleirijping. Het is niet realistisch te veronderstellen dat alles verwerken economisch haalbaar is. De meer geavanceerde technieken, waarbij geen restfracties overblijven om te storten, komen vanwege de hoge kosten voorlopig niet in aanmerking als alternatief voor depots. Het geldt dat nodig is om deze technieken in te zetten zou ten koste gaan van de

saneringen, waardoor het uiteindelijk doel - schoonmaken van verontreinigde waterbodems - niet wordt bereikt. In december van dit jaar is in de Tweede Kamer het standpunt van de Staatssecretaris toegelicht en bediscussieerd. Inmiddels heeft Rijkswaterstaat Zeeland de plannen gewijzigd door meer in te zetten op de verwerking van baggerspecie. Hiervoor is extra geld beschikbaar gesteld. Hiermee wordt ook tegemoet gekomen aan de bezwaren van de gemeente Terneuzen, omdat er minder depotruimte nodig is.

Wijzigingen

Bovengenoemde ontwikkelingen hebben geleid tot de volgende planwijzigingen:

Wat komt er naar de Koegorspolder?

De grootte van het depot is afgestemd op de hoeveelheid verontreinigd slib die zich in de Zeeuwse wateren bevindt, zowel rijkswateren als regionale wateren. In de periode van 2004 tot 2025 is een hoeveelheid van 6,8 miljoen kuub verontreinigde baggerspecie voorzien die niet mag worden verspreid in het oppervlaktewater of op het land en dus geborgen of verwerkt moet worden. Het meest dringend is het verwijderen van de ernstig verontreinigde waterbodems, de zogenoemde klasse

3 en 4 baggerspecie. Het verwerkings- en bergingsterrein in de Koegorspolder is bedoeld om in de periode van 2004 tot 2011 3,3 miljoen kuub van deze ernstig verontreinigde baggerspecie te verwerken en te bergen. Hiervan zal naar verwachting een aanzienlijk deel uit het Kanaal van Gent naar Terneuzen en het Kanaal door Walcheren komen; samen goed voor meer dan de helft van het aanbod.

Na 2011 is er nog eens 3,5 miljoen kuub minder ernstig verontreinigde

baggerspecie voorzien die geborgen moet worden. Gezien de ontwikkelingen op het gebied van normering is het reëel te veronderstellen dat ook in de toekomst licht verontreinigd materiaal geborgen of verwerkt moet worden.

Dit betreft licht verontreinigde baggerspecie die vrijkomt bij onderhoudsprojecten, maar die niet verspreid mag worden. In het plan Koegorspolder is opgenomen dat tot 2024 deze niet-verspreidbare baggerspecie kan worden aangeboden om te verwerken.

Door het inzetten van zandscheiding en kleirijping hoeft niet alle baggerspecie in een depot gestort te worden. Hierdoor wordt een behoorlijke volumebesparing bereikt. Bovendien wordt een groot deel van het aanbod omgezet in bruikbare bouwstoffen, zand en klei. Alleen de baggerspecie die niet voor deze technieken in aanmerking komt, wordt gestort; evenals het slib dat na zandscheiding over is.

Om de niet te verwerken baggerspecie en het slib na zandscheiding te bergen is berekend dat het depot een omvang moet hebben van 5,3 miljoen kuub. In de tijd zal het slib in het depot verder inklinken, waardoor het depot naar verwachting uiteindelijk 2,5 meter lager kan worden door de kruin van de dijk af te graven.

- Er worden geen twee depots aan-gelegd van 97 ha, maar één depot van 48 ha.
- Er zal grootschalig worden ingezet op zandscheiding en kleirijping.
- Er wordt gezocht naar mogelijkheden om meer zand en klei te verkopen door inschakeling van private partijen.

Dit betekent dat de ruimte die benodigd was voor het depot is gehalveerd: er zijn geen twee 'bulten' in het landschap, maar één. Het terrein waarop het tweede depot was gepland wordt nu ingezet voor eenvoudige verwerking, namelijk zandscheiding en kleirijping. Het depot is uiteindelijk bestemd voor baggerspecie die niet voor de genoemde verwerking geschikt is en voor het residu van de zandscheiding. In de plannen zijn nu vier perioden te onderscheiden, n.l.:

1. 2002-2013: periode van aanleg en vulling van het depot in combinatie met zandscheiding en kleirijping;
2. 2014-2021: periode van consolidatie (inklinken) van het gevulde depot, er vindt alleen verwerking plaats;
3. 2022-2024: depot wordt afgedekt, verwerking van het laatste aanbod, en start herinrichting terreinen (2024);
4. 2025: eindbeeld, depot wordt ingericht voor vervolggebruik.

In 2011 is een evaluatie ingelast om te bezien hoe de vulling van het depot, de inklinking van het geborgen slib en de verwerkingsstappen zijn verlopen. Dit moment is bedoeld om een beeld te krijgen van de resterende problematiek en de dan beschikbare oplossingsmogelijkheden.

Bodemonderzoek

Momenteel wordt voor de Koegorspolder door Rijkswaterstaat Zeeland in samenwerking met de provincie Zeeland een bodemonderzoek voorbereid. Het doel hiervan is inzicht te krijgen in de kwaliteit van de gronden. Tijdens het onderzoek zal een archeoloog aanwezig zijn om onderzoek te doen naar archeologisch interessante bodemlagen. De gegevens zijn nodig voor de vergunning die zal worden aangevraagd, maar ook voor het opstellen van een grondstromenplan en de kwaliteitsbeoordeling van de te verwerven percelen. Voor het doen van de onderzoeken is toestemming van grondeigenaren en pachters vereist om de percelen te betreden.

Legenda

- Depot
- Voorzieningsterrein
- Kleirijpingsveld
- Zandscheiding
- Dijk
- Water
- Bedrijven
- Bomen

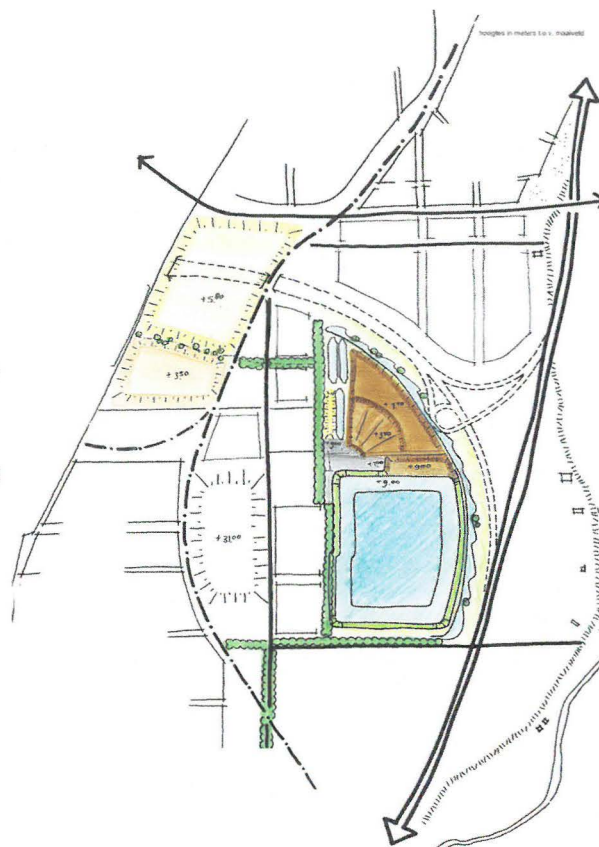
2004 t/m 2013 vullen depot, zandscheiding en kleirijping

Groen Raamwerk
Landschappelijke aanpassing

Baggerdepot
Koegorspolder
Terneuzen

datum: 31 oktober 2000,
projectnummer 03133,
1:2000

hoogtes in meters
t.o.v. maaiveld

Het plangebied waarbinnen het depot en de verwerking kan worden gerealiseerd beslaat 97 ha.

De figuur hierboven geeft de indeling van het terrein zoals in de periode van 2004 tot 2013 te zien zal zijn en omvat de volgende onderdelen:

- een depot van 48 ha met een inhoud van 5,3 miljoen kuub;
- de locaties voor tijdelijke opslag van afgegraven grond, bedoeld om te verkopen en het depot later af te dekken;
- een zone voor landschappelijke inpassing;
- een voorzieningsterrein;
- het zandscheidingsterrein met de kleirijpingsvelden.

Het inrichtings-MER

Als gevolg van de eerdergenoemde wijzigingen is het inrichtings-MER (Milieu Effect Rapport) op onderde-

len aangepast. Het MER uit begin 2000 is herschreven tot een achtergronddocument, waarin de alternatieven worden beoordeeld. Het nieuwe MER geeft als hoofdrapport de onderbouwing van het voorkeursalternatief en beschrijft de meest waarschijnlijke oplossing voor zowel het verwerken als het bergen van de baggerspecie. De planning is dat het MER in december 2000 drukklaar is.

Overleg met gemeente Terneuzen

De voorgenomen activiteiten zijn niet alleen in het MER vastgelegd. RWS heeft voorgesteld de uitvoering van de plannen vast te leggen in een overeenkomst met de gemeente Terneuzen. In deze overeenkomst wordt ook ingegaan op de vormgeving en de inpassing van het depot en de verwerkingsinrichting. De gemeenteraad van Terneuzen moet zich hier nog mee akkoord verklaren.

Als de overeenkomst is ondertekend kan een begin worden gemaakt met het wijzigen van het bestemmingsplan, de aanvraag van de benodigde vergunningen, de ter visie legging van het inrichtings-MER en de grondaankoop.

De besluitvorming in de gemeenteraad zal naar verwachting begin 2001 plaatsvinden.

PPS

Het afgelopen jaar is onderzocht in hoeverre een vorm van Publiek Privaat Samenwerking (PPS) wenselijk is voor het Project Koegorspolder. Nagegaan is welke meerwaarde PPS heeft ten opzichte van de traditionele aanpak: realisatie en exploitatie in eigen beheer. Uitdrukkelijk uitgangspunt is dat het samenwerken met private partijen een duidelijke meerwaarde moet hebben. Dit overigens met behoud van alle kwaliteitseisen, die gesteld moeten worden aan verantwoorde berging en verwerking van verontreinigde baggerspecie. Op basis van een marktverkenning en verschillende verkennende gesprekken met marktpartijen is door RWS geconcludeerd dat een PPS-spoor kansrijk is. Wil PPS daadwerkelijk slagen, dan moeten er duidelijke afspraken gemaakt worden tussen de verschillende aanbieders van baggerspecie over de zogenoemde aanbodgaranties. Het streven is om het PPS-spoor zo ver uit te werken, dat vrij snel na de jaarwisseling gestart kan worden met het benaderen van marktpartijen. De selectie van één of meerdere partijen loopt via een aantal zorgvuldig te nemen stappen van aanmelding, voorselectie en onderhandeling. Elke stap in PPS heeft - tot het tekenen van het contract, gepland in de eerste helft van 2002 - een terugval optie in zich, namelijk realisatie en exploitatie in eigen beheer.

Milieuheffing stimuleert zandscheiding

Binnen het project Koegorspolder wordt zoveel mogelijk ingespeeld op het landelijke beleid. Daarom wordt ook rekening gehouden met nieuwe regelingen, zoals de Wet Belasting op Milieugrondslag. Deze wet bepaalt dat er belasting moet worden geheven bij het storten van reinigbare afvalstoffen. Dit heeft als doel dat er uiteindelijk minder wordt gestort en meer wordt verwerkt. Het storten van baggerspecie is hier tijdelijk van vrijgesteld, omdat niet duidelijk was welke baggerspecie reinigbaar is. Deze vrijstelling geldt echter tot uiterlijk 1 januari 2002. Momenteel wordt gewerkt aan criteria die bepalen welke baggerspecie reinigbaar is. Naar verwachting zullen het zandgehalte en de verwerkingskosten de belangrijkste criteria worden. Boven een bepaald zandpercentage en onder een bepaalde verwerkingsprijs zal een heffing gelden als er niet wordt verwerkt. Naar verwachting betekent dit een forse inzet van zandscheiding. Binnen het project Koegorspolder wordt hier rekening mee gehouden door zoveel mogelijk zand te scheiden, zodat er op basis van het zandgehalte geen heffing moet worden betaald.

Een doorkijk van het project in de tijd

Als alles volgens de planning verloopt zien de stappen er, na goedkeuring van de plannen door de gemeenteraad van Terneuzen, zo uit:

- 2000 afronden van het MER;
- 2001 bestuurlijke besluitvorming, vergunningprocedures, wijzigingen bestemmingsplan en grondaankopen;
- 2002 voorbereidende werkzaamheden (verleggen kabels en leidingen) en start van de bouw;
- 2003 ontsluitingswerkzaamheden, zoals herinrichting Koegors-

- 2004 straat en inrichten afmeervoorziening; afbouw van het depot en start exploitatie (berging + verwerking door zandscheiding en kleirijping);
- 2011 evaluatie;
- 2013 depot gevuld;
- 2014 consolidatie (inklinking) van het slib in het depot, verwerking gaat door (zandscheiden + kleirijpen);
- 2023 depot is afgedekt, verwerken laatste aanbod van baggerspecie;
- 2025 inrichten van het depot en het terrein, eindbeeld.

Waar doen we het voor?

Waterbeheerders, bewoners en bezoekers van Zeeland, hebben allen een groot belang bij gezonde en bevaarbare wateren. Door de aanwezigheid van verontreinigingen doen zich twee knelpunten voor. Verontreinigingen zoals PAK's, PCB's en zware metalen bedreigen een gezonde ontwikkeling door een complex van gevaren. Een schone waterbodem is belangrijk, omdat er een ecologische samenhang bestaat tussen het oppervlaktewater, de oever en de waterbodem. Het tweede knelpunt ontstaat doordat het onderhoudsbaggerwerk stagneert, omdat het verontreinigd slib niet in water of op land verspreid mag worden. De functies voor scheepvaart of afwatering kunnen dan niet meer vervuld worden.

Met het realiseren van een grootschalige inrichting voor verwerking en berging van baggerspecie worden beide knelpunten opgelost. In een depot wordt het slib geconcentreerd, geïsoleerd en komt het tot rust. Er ontstaat een beheersbare en controleerbare situatie die geen gevaar voor de omgeving oplevert.

Informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Rijkswaterstaat Zeeland
Koestraat 30
Postbus 5014
4330 KA Middelburg
Telefoon: 0118 - 686000

Contactpersonen:
Frans de Bruijckere (projectleider)
Leo Boom (PPS)
Kees-Jan Meeuse (verwerking)

Meer informatie over waterbodems:
www.waterland.net